

**A MOSONSZOLNOKI NAPRAFORGÓ
ÓVODA
ÉS BÖLCSŐDE**

**ÓVODAI
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Módosítva 2018. augusztus 31.

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÓVODA ADATAI	3
II. BEVEZETŐ	4
III. A PROGRAM FELTÉTELEI	5
1. ÓVODÁNK SZEMÉLYI FELTÉTELEI	5
2. ÓVODÁNK TÁRGYI FELTÉTELEI	6
IV. A PROGRAM CÉLFEJEZETE	7
1. ÓVODÁNK CÉLJAI-GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	7
2. ÓVODÁNK NEVELÉSI FELADATAI	8
V. A NEVELÉS KERETEI	8
1. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	8
2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	11
3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	14
VI. AZ ÓVODÁNK CSOPORTSZERKEZETE	14
VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	15
1. NAPIREND	15
2. HETIREND	16
3. AZ ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI	17
VIII. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI	18
1. A JÁTÉK.....	18
2. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	20
2. 1. VERSELÉS, MESÉLÉS	22
2. 2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	24
2. 3. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	26
2. 4. MOZGÁS	28
2. 5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	31
3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	34
IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	36
X. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	
AZ ÓVODÁNKBAN	37
1. A GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, ÉRTÉKELÉSE	38
2. GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGEK	39
3. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	39
4. SAJÁTOS NEVELÉSŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE	40
XI. PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	42

1. Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése: MOSONSZOLNOKI NAPRAFORGÓ ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

Az óvoda pontos címe: 9245 Mosonszolnok, Szabadság u. 1.

Telefonszáma: 96/705-806

Az óvoda fenntartója: Mosonszolnok Község Önkormányzata

Fenntartó címe: 9245 Mosonszolnok, Fő u. 44.

Fenntartó telefonszáma: 96/566 017

A csoportok száma: 3 csoport

Maximális gyermeklétszám: 80 fő

Az óvoda alapítóokiratának száma, kelte:

166-6/2018. (VIII.28) ÖKT. sz. határozat

Az óvoda vezetője: Koblné Zubán Csilla

A program benyújtója: Mosonszolnoki Napköziotthonos Óvoda és Konyha

2. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- *2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről*
- *363/2012. (XII.17) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról*
- *20/2012. (VII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról*
- *326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról*
- *26/1997. (IX. 22.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról*
- *277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről*
- *275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról*
- *Az óvoda hatályos Alapító Okirata*
- *Az óvoda hatályos Szervezeti és Működési Szabályzata*

3. A mi óvodánk

3.1. Bevezető

Első nevelési programunkat a szülők elvárásainak eleget téve, az óvodai nevelés országos alapprogramja alapján, Győr-Moson-Sopron megye közoktatás fejlesztési tervének figyelembevételével, önállóan készítették az óvoda lelkes pedagógusai. A program készítése során figyelembe vettük Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket.

Az óvoda arculatát a nevelőtestületben együtt tevékenykedő pedagógusok folyamatosan alakítják folyamatosan fejlődő, korszerűsödő módszereikkel, pedagógiai hitükkel, közösen vállalt értékekkel. Ennek hatására a Pedagógiai Programunk folyamatosan alakul, megtartva az eredeti értékeket, nevelési koncepciót, és figyelembe véve a mindenkor hatályos törvényi, jogszabályi változásokat.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján a jogszabályos tükrében szükségessé vált módosítani, melyet a nevelőtestület közös munkájával valósított meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége és ebben óvodánk esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Óvodánk sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is vállalja.

3.2. Történeti áttekintés

A mosonszolnoki 3-6 éves korú kisgyermekes intézményes foglalkoztatása 1096 óta történik. A község akkori jegyzője Frűhauf Antal volt annak a fő szószólója, hogy a község oktatásügye legyen állami irányítású. Így az óvodát is ennek szellemében hozták létre. 1095-ben elkészült az épület és 1096-ban az óvoda egy csoporttal kezdte meg működését. Az intézmény sok bonyodalommal, gonddal nehézséggel küszködött. 1909-től az „Isten Megváltó Leányai” rend apácái az 1948. évi államosításig kezelték az óvodát. Hamarosan

kápolna is létesült, amelyet a vallásos nevelés részeként naponta rendszeresen használtak. A foglalkozási csoportok száma egészen a II. világháború végéig kettő volt. A ki- és betelepítés után a munka 1946-ban indult el ismét. Az államosítás 1948. június 26-án történt meg. 1955-ben a gyermeklétszám már 100 fölé emelkedett.

Az óvodai túlszűfoltóság a '60-as évek vége fél enyhült. 1967-től 3 csoportban folyik a gyermekek nevelése, szakképzett óvónők irányításával. Intézményünk Mosonszolnok község önkormányzatának óvodája, 80 férőhelyes, korszerűen felszerelt. Az óvodai nevelés országos alapprogramja lehetővé tette hogy saját nevelési programot írjunk. 1999-től e szerint a program szerint dolgozunk, melyet időszakonként a törvényi előírásoknak megfelelően módosítunk, változtatunk.

2004-ben jelentős változás történt az óvoda életében, az épület kívül-belül megújult. Az előírásoknak megfelelő, 250 fő ellátására alkalmas konyhával és ebédlővel gazdagodtunk, amely biztosítja a meleg ételt a bölcsődés, óvodás, iskolás és vendég étkezők számára egyaránt. Logopédiai-fejlesztő szoba, vezetői iroda, betegszoba, korszerű kiszolgáló helyiségek létesültek az épület tetőterében. 2014-ben az épület újabb bővítése vált szükségessé. A korábbi három csoportszoba egy újabb csoportszobával és kiszolgáló helyiségekkel bővült, a megnövekedett gyermeklétszám megfelelő ellátása miatt. Munkakörülményeink javulása, a szülők elégedettsége ösztönöz bennünket arra, hogy óvodánk hírnevét tovább öregbítsük.

3.3. Intézményünk földrajzi, társadalmi, szociokulturális környezetének bemutatása

Mosonszolnok község Győr-Moson-Sopron megyében, Mosonmagyaróvár vonzáskörzetében található. Lakosainak száma közel 2000 fő.

A község keletkezése a XII. századra tehető. Lakosai – az 1946-os kitelepítésig – letelepedett németek voltak. 1946-ban a lakosságcsere során a német ajkú lakosokat kitelepítették, helyükre a felvidékről telepítettek be, valamint Dél-Magyarországról és a Szigetközből csábítottak ide új lakókat.

Az iparosítás hatására településünk markáns fejlődésnek indult. A településkép tiszta, rendezett, a lakói igényesek önmagukra és környezetükre. A község lakosaira a szorgalom jellemző, a munkanélküliség elenyésző. Az itt élő családok anyagi helyzete kielégítő,

életszínvonaluk megfelelőnek mondható. A gyermekek nevelésében törekszenek az igényességre, a gyermekek általában jól ápoltak, gondozottak. Gyakori a kettő vagy több gyermek a családokban, sok család telepedik le új beköltözőként, amely biztosítja az óvoda gyermeklétszámát a jövőre nézve is. Az óvoda összetételét nézve kevés azon családok száma, akik szerényebb körülmények között élnek. A gyermekek ellátottsága ezekben a családokban is megfelelő, illetve mind az óvoda, mind a fenntartó önkormányzat mindent megtesz a hátrányok csökkentése érdekében. A szülők gyakran viszik gyermekeiket kirándulásokra, családi utazásokra és egyéb programokra. Sok tapasztalattal, élménnyel gazdagodnak ezáltal, melyet szívesen osztanak meg társaikkal és a velük foglalkozó felnőttekkel. A község hagyományait követve óvodánk gyermek centrikus; a szülők a pedagógusokkal együtt elsősorban a gyermekek biztonságát, jó közérzetét, kiegyensúlyozott testi-lelki fejlődését kívánják biztosítani.

4. A program feltételei

4.1. Óvodánk személyi feltételei

Óvodánkban 18 alkalmazott dolgozik.

	jelenleg (fő)	A program megkívánta módosítás
Pedagógiai képesítéssel rendelkező főállású óvónők száma	7 fő	
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma	4 fő szakképzett	
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztensek száma	1 fő	
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak száma	1 élelmezésvezető, 2 szakácsnő 3 konyhalány	
Egyéb munkakörben foglalkoztatott rész-, fél-, másod- stb. állásúak száma		

Az óvodánkban 7 pedagógus látja el a 3 csoportos óvoda nevelési feladatait. Minden pedagógus rendelkezik a megfelelő felsőfokú szakképesítéssel. Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvónő végzi a nevelőmunkát.

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Óvodapedagógusainknak kulcsszerepe van a nevelőmunka irányításában: minden tevékenységet, minden helyzetben és helyszínen ő irányít. Személyisége meghatározó a gyermekek számára. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell értékű mind a gyermekek, mind a szülők felé. Nyitott, optimista életszemléletük példa a gyermekek előtt. Ízlésformálásuk hat a tágabb környezetre is. Óvónőink figyelmet fordítanak az önművelésre. Szakmai továbbképzéseken, bemutatókon, bemutató-foglalkozásokon való részvétellel, önképzéssel folyamatosan fejlesztik szaktudásukat. törekszenek az összehangolt munkára, pedagógiai elveik, nevelési gyakorlatuk egyeztetésére.

Minden csoportnak saját dajkája van, akit bevonunk a közösség életébe, az egészséges életmód szokásainak kialakításában, a gondozási feladatok megtervezésébe, értékelésébe. Egy fő pedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját, gondozási, nevelési feladatokban, adminisztrációban és egyéb tevékenységekben.

Intézményünk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol a korszerű és egészséges ételek előállításáról 5 fő gondoskodik az ételmezésvezető irányításával.

A beszédhibás gyermekek fejlesztését logopédiai szolgáltatással segítjük. A logopédus heti 4 órában foglalkozik a gyerekekkel.

A vezetői feladatokat 1 intézményvezető és 1 helyettes látja el.

4.2. Óvodánk tárgyi feltételei

Óvodánk a falu központjában helyezkedik el, megfelelő méretű zöldterülettel, udvarral rendelkezik.

Az óvoda épülete több mint 100 éves, többször felújították, átalakították. Összkomfortos épület, négy csoportszobával. A csoportszobák mérete megfelelően tágas, a termek világosak. Csoportszobáink berendezése szolgálja a gyermekek kényelmét, biztonságát és megfelel

változó testméretüknek. Három mosdóhelyiség áll az óvodások rendelkezésére. Az öltözőszekrények a közlekedőfolyosón találhatók.

További, nem csoportterem típusú funkcionális helyiségek:

- konyha és kiszolgáló helyiségei
- mosókonyha
- élelmezésvezetői iroda
- iroda
- betegszoba
- logopédiai foglalkoztató
- öltözők
- raktár
- iskolai ebédlő és kiszolgáló helyiségei.

Az óvoda udvara biztosítja a gyermekek egészséges életmódjához szükséges területet. Megfelelő méretű zöld felülettel, betonozott térrel, fedett homokozóval rendelkezik.

Programunk elsősorban a mesére, játékra épül, ehhez a következő eszközök találhatók meg óvodánkban:

- mesesarok puha szőnyeggel, mesepárnákkal, bábokkal, jelmezekkel, ruhákkal, mesekönyvekkel
- az ábrázoláshoz, barkácsoláshoz, játékkellékek készítéséhez szükséges eszközök: különböző rajzlapok, papírlapok, színes ceruzák, festékek, zsírkréták, filctollak, fonalak, anyagdarabok, madzag, kartonok stb.
- agyag, gyurma, termések, magvak, kavicsok, szövőkeret, fonalak a plasztikai munkákhoz
- a játékhoz takarók, jelmezek
- énekes, zenés játékokhoz hangszerek: dob, ritmusbot, cintányér, csengő furulya, triangulum, metalofon, különféle népi és barkácsolt hangszerek
- polc a termények, a séták során gyűjtött kincsek elhelyezésére
- mozgásos játékokhoz különféle tornaszerek és kézi szerek: pl. babzsák, labda, bot, szalag, karika stb.
- szakkönyvek, mesekönyvek, természetkönyvek.

A program megvalósításához szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak. Eszközeink tárházát folyamatosan bővítjük, felújítjuk. Szakkönyvtárunkat az új kiadványokkal folyamatosan gazdagítjuk.

5. A program célfejezete

1. Óvodánk céljai – gyermekkép, óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődik a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Munkánk során az a célunk, hogy az óvodások, nyugodt, harmonikus, sokoldalú fejlődését elősegítsük. Növeljük szabadságérzetüket, személyiségük kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével segítjük elő. A gyermekközösség kialakítása során a szülők közösségével együttműködve a különbözőség elfogadása figyelembe vételével végezzük nevelő munkánkat. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó szellemiségű, mely törekszik a gyermeki személyiség kibontakoztatására. Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek és kiegyenlítődjenek.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. A mindennapok során szelektív hulladékgyűjtéssel, egészségét szervezésével alakítjuk szokásrendszerüket, gondolkodásukat, értékrendjük ez irányba való fejlődését.

Nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseinket minden esetben a gyermekek személyiségéhez igazítjuk és gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az életkorhoz és a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről. Mindezekkel az óvoda- iskola átmenetet segítjük. A gyermekek aktuális fejlettségi szintjét a teljes óvodai idő alatt évente kétszer mérjük, melyről a szülők folyamatos tájékoztatást kapnak.

E mérések alapján kerülnek kidolgozásra azok a fejlesztési feladatok, melyek a szándékos tanulás iránti pozitív attitűdöt is megalapozzák.

2. Óvodánk nevelési feladatai

Az óvodások testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása, valamint az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításával, összehangolásával.

6. A nevelés keretei

1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A kisgyermek attól tanul, attól fogad el új ismereteket, élményeket, akit szeret. Éppen ezért fontos, hogy óvodánkban családi légkör uralkodjék; szeretetteljes, harmonikus, a gyerekekkel és egymással szemben pozitív viszonyulású felnőttek (óvónők, dajkák, speciális fejlesztő szakemberek) vegyék körül a gyermekeket. Már az óvodába lépés előtt fontosnak tartjuk megismerkedni a gyerekekkel és családjukkal, így nem idegenekként találkozunk először az óvodában.

Kapcsolatunk az óvodásokhoz – az anyai mintát követve – mindig feltétel nélküli elfogadó szeretet. Ezt a szeretetet nem kell kiérdemelni, de nem is lehet elveszteni. A gyermek érzelmi

biztonságát tapintatos jelenlétünkkel, megengedéssel, támogatásunkkal és modellnyújtásunkkal teremtjük meg. Ebben az esetben képesek az emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat. Érzelmi biztonságuk megteremtéséhez állandó környezetet biztosítunk.

A szociális érzékenységet, a másság elfogadását elsősorban a játékokban fejlesztjük. A szerepjáték alapja az utánozó képesség, mely kifejleszti a képességet arra is, hogy a gyerek beleélje magát mások helyzetébe és átérezze mások nehézségeit, problémáit, kívánságait. Minden óvodai csoportunk sajátos légkörrel, saját szokásrendszerrel rendelkezik. Mindhárom csoportszobánk más-más színű textiliákkal, kiegészítőkkel felszerelt, ami a gyermekek összetartozását még inkább erősíti. A gyermekek szabadon mozoghatnak a csoportszobában, mosdóban, evvel is az otthonosság érzését fokozzuk. Barátságos, otthonos az életterük, melynek átrendezésében a gyermekek elképzelései is érvényesülnek.

A beszoktatás időszaka nagymértékben meghatározza az óvodához való későbbi viszonyulást. A gyermekek szüleikkel együtt ismerkednek az óvodával, találkoznak a – már családlátogatáson megismert – óvónővel. A beszoktatás időtartamát teljes egészében a gyermek igényének, szükségletének rendeljük alá. Fokozatosan növelve az óvodában eltöltött időt, biztonságos keretet adunk az ismerkedésre, az új szokások, új rend megtanulására. Ez az időszak a szülőknek is alkalmat ad arra, hogy megismerjék az óvoda belső életét. A gyermekek kedves játékaikat, tárgyaikat behozhatják az óvodába, az első időben kifejezetten kérjük ezt. A beszoktatást sok ölbeli játékkal, személyes kapcsolattal, énekléssel, mondókázással könnyítjük meg számukra a sok új érdekes játék mellett.

A testápoláshoz, étkezéshez használt tárgyak használatát, helyét nagy türelemmel, egyénileg mutatjuk be. A beszoktatásban mindkét óvónő és a dajka is részt vesz. A gyermekek neveléséhez meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, a családdal, hiszen így ismerhetjük meg a gyermekek egyéni jellemzőit is igazán.

A közösségi élet szabályait úgy alakítjuk ki, hogy kivés, de betartandó szabályt alkalmazzunk, felesleges tiltásokkal nem gátoljuk őket. A sok közös élmény, közös játék öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, figyelmesség, szabálytartás, önzetlenség, igazmondás.

A személyiség magva az egészséges én tudat kialakulása, mely során teret kell engedni a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek is. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata az egész gyermeki személyiség

harmonikus fejlődésének elősegítése. A személyiség magva az egészséges én-tudat kialakulása. Feladatunk úgy erősíteni a gyermekek személyiségét, hogy önállósodásával együtt majdan fel tudja adni erős én központúságát. A szerepjáték folyamán lehetősége lesz arra, hogy úgy adja fel én központú gondolkodását, hogy önálló, színes egyéniségét ne adja fel, de együtt tudjon érezni a másikkal. A közös élményeken alapuló közös tevékenységeken tudják lemérni viselkedésük, tetteik hatását, az azokra adott válaszreakciókat. A kis csoportokban folyó játékokban alapozódik meg az érettség a valódi közösségekhez, a teljes szocializációhoz. A szociális érzékenység kialakulása segíti a másság elfogadását, a kapcsolatok kialakításának képességét, a barátkozást. Közös tevékenységeink során modell szerepünkönél fogva tesszük fogékonyá az óvodásokat a természet, a környezet és az ember szépségeire, amely a hazaszeretet és szülőföldhöz való kötődés alapja, evvel is erősítve a szűkebb és tágabb környezetükhöz való kötődésüket. A gyermekeket állandó értékrend szerint neveljük, melyben megjelennek a keresztény kulturális értékek. Az ízlésformálás óvodánkban az esztétikus, szép környezet kialakításában, a természetben jelenik meg. Tárgyi, emberi környezetükben legyenek képesek észre venni a szépet és a csúnyát. Az itt kapott esztétikai élményeik formálják a majdani esztétikai értékítéletüket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez
- számon tartják hiányzó társukat, érdeklődnek utána
- segítenek egymásnak a felnőtt kérése nélkül is
- betartják és egymással betartatják a szabályokat
- konfliktus esetén egyezkednek társaikkal
- igényükké válik a helyes viselkedés
- igénylik az együttműködést, a közös tevékenységekben való részvételt
- képesek nyugodtan ülni, figyelmesen végighallgatni a felnőttek és társaik közléseit
- kezdeményezők, érdeklődők
- szociálisan iskolaéretté válnak.

2. Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése. Óvodánk feladatai ennek érdekében:

- az egészséges környezet biztosítása
- a gyermekek gondozása, pihenés, alvás biztosítása
- testi képességeik fejlesztése, edzettségük biztosítása.

- Az egészséges környezet biztosítása

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez elengedhetetlen az egészséges és biztonságos környezet. Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Nagy méretű óvodaudvarral rendelkezünk, melyet a három csoport közösen használ. Rendelkezünk árnyékos és napos udvarrészszel is, így erősen napos időben is a szabadban tudunk tartózkodni. Homokozók, füves terület, betonozott tér, különféle mászóakák, hinták adnak lehetőséget a közös játékokra. A babaházakban különféle szerepjátékokra nyílik lehetőség. Az udvaron ivókút található, így higiénikusan megoldott az ivóvízszükséglet. Csoportszobáink mérete megfelelő, alkalmas a szabad játékokra, mozgásra, étkezésre, alvásra. Nagyméretű ablakokkal jól bevilágítottak termeink. A falak világos színűek, nyugtató hatásúak. A mozgásos tevékenységeket – ha a csoportszobában zajlanak – mindig nyitott ablaknál végezzük. A berendezés kialakítása lehetővé teszi olyan mesesarok kialakítását, ahol bábozhatnak, beszélgethetnek, mesélhetnek a gyerekek.

Külön öltözők nincsenek, az öltözőszekrények a folyosón vannak elhelyezve, így öltözködésnél a kis hely miatt fokozott tolerancia szükségeltetik a gyermekek részéről. A mosdóban minden gyereknek saját törölközője, fésűje van. Itt helyeztük el az jellel ellátott ivópoharakat is. Fokozottan figyelünk a környezettudatos magatartás megalapozására is. Ennek érdekében szelektíven gyűjtjük a gyerekekkel a hulladékot, a szülőkkel együttműködve évente egészséghetet szervezünk, figyelünk a környezetünk fenntarthatóságára.

- A gyermekek gondozása, pihenés, alvás biztosítása

Az óvodai felvétel után a családlátogatások során anamnézist készítünk a gyerekekről, mely elsősorban a testi szükségleteket, jellemzőket tartalmazza. A növekedés, súlygyarapodás üteméről az évente kétszer ismétlődő (őszi, tavaszi) mérésekkel kapunk

képet. Ennek üteme minden gyereknél más, így az egyéni sajátosságokat is figyelembe vehetjük.

A gondozás alapja az óvónő és a gyermek szeretetteljes jó viszonya, melyben természetes a testközelség. Már a beszoktatás ideje alatt együtt végezzük a gyerekekkel az öltözködés, testápolás, étkezés során adódó teendőket, megtanítva őket a szokások rendjére, menetére.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás. Óvodánk konyhája úgy állítja össze az étrendet, hogy egészséges, megfelelő összetételű és mennyiségű és változatos legyen, hiszen a napi tápanyagszükséglet 75%-át az óvodában kapják a gyerekek. Ügyelünk arra, hogy a szabályzók betartásával a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztása csökkenjen. A magas cukortartalmú ételek és italok nem kívánatosak az óvodai étrendben, ezeket igyekszünk mellőzni. Támogatjuk, hogy a gyerekek naponta gyümölcsöt és zöldséget fogyasszanak, ehhez a szülők támogatását is igénybe vesszük, elfogadjuk. Az étrendben naponta szerepel tejtermék, melynek fogyasztására ösztönözzük a gyerekeket. Az anamnézis felvétele során megismerjük a táplálkozási szokásokat is. Ösztönözzük, biztatjuk a gyerekeket az étel megköstölésére, de nem kényszerítjük az elfogyasztására. A nap folyamán mindenki a mosdóban levő saját poharából ihat igény szerint. A testápolás igényének kialakítása már a családban elkezdődik. Ennek kiegészítése, következetes betartatása a mi feladatunk. Segítéssel, példamutatással segítjük elő, hogy fokozatosan önállóan végezzék a kézmosást, WC-használatot, orrfújást, fésülködést. A száj és fogak higiéniájának fenntartása érdekében a gyerekek étkezés után fogat mosnak.

Öltözködésnél a réteges öltözködést javasoljuk a szülőknek, hiszen így az időjárásnak megfelelően öltözhetnek. Lehetőség szerint minden nap beiktatunk a napirendbe szabad levegőn történő mozgást. Az egyénileg gyakorolható nagymozgások mellett néhány perces szervezett mozgásos játékot is beiktatunk a napirendbe.

A gyermekek fejlődéséhez szükség van a pihenés, alvásigényük egy részének kielégítésére. Az alaposan kiszellőztetett, friss levegőjű csoportszobában nyugodt feltételeket teremtünk az alváshoz. Elalvás előtt mesélünk, dúdolgatunk, békés hangulatot teremtve az alváshoz. Ébredés után csendesen tevékenykedhetnek, nem zavarva alvó társaikat.

- Testi képességeik fejlesztése, edzettségük biztosítása

Az óvodai élet során tudatosan alakítjuk ki az egészséges életmód és a betegségmegelőzés szabályrendszerét. A gyermekek testi képességeit, egészséges

életmódját mindennapi edzési lehetőség biztosításával érjük el. Mindennap tartózkodunk a szabadban, jó idő esetén kétszer is, délelőtt és délután. Ez alól az esős napok a kivételek, mivel nincs fedett udvarrészünk. Az önállóan vagy óvónővel végzett nagymozgások, futó-, fogójátékok fokozzák erőnlétüket, állóképességüket, betegségekkel szembeni ellenállásukat. Az udvaron kialakított domb jó alkalmat teremt a szánkózásra, szaladgálásra. Egy lebetonozott terület a rollerezésre, labdapattogatásra, ugráló kötelezésre nyújt ideális helyszínt.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek
- a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, azokat rendeltetésszerűen használják
- zsebkendőjüket önállóan használják, használat után a szeméttartóba dobják
- kanalat, villát, kést használnak az étkezések során
- ízléseken megterítik az asztalt, tisztán kulturáltan étkeznek
- önállóan merítenek az ételből, eldöntik mennyi ételt fogyasztanak
- kancsóból töltenek
- önállóan fel- és leveszik ruháikat
- segítség nélkül gombolnak, cipőjüket befűzik, bekötik
- ruháikat felszólítás nélkül összehajtják és a helyére teszik
- környezetüket rendben tartják.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodánk a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságára építve változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, melyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmasság teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve által fejlesztjük az értelmi képességeiket – az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást. A tevékenységek során szerzett tapasztalatok feldolgozásával fejlesztjük az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, a ismeretek emlékezetben tartását.

Kiemelt fontosságúnak tartjuk az anyanyelv fejlesztését, a gyermekek beszédkedvének, kommunikációs aktivitásának elősegítését. Meghitt beszélgetésekkel, világos, egyértelmű, építő megfogalmazásokkal intellektuális kultúrájuk fejlődését segítjük elő.

7. Az óvodánk csoportszerkezete

Óvodánk csoportjai sokáig azonos életkor szerint szerveződtek. Ennek tradicionális okai vannak. Óvodánk három csoportossá alakulásakor azonos életkorú csoportokat hoztak létre. A szülők idényei alapján ezt a csoportszerkezetet tartottuk meg, de programunk megvalósítható egyes életkorú csoportban is. az óvoda létszámának változékonysága, egyenetlensége és az osztatlan csoportszervezésben szerzett pozitív tapasztalatok alapján jelenleg egyes életkorú csoportokkal működünk. Lényeges, hogy lehetőleg ugyanaz a két óvónő nevelje a gyerekeket az óvodai élet folyamán.

VII. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a keretet. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekeknek. Tudomásul kell vennünk, hogy a gyermekek igénye, hogy keveset, lassan és jól gyakran ismételjék. A játékok elkezdése, variálása, befejezése, a mesék elmondása, ismétlése lassú tempót igényel.

Napirendünk rugalmas, nem időszelvényekre bontott, a rugalmas, puha eljárásokat helyezzük előtérbe.

Folyamatos napirenddel, a gyerekek egyéni tempójához igazodó ritmusban, rugalmas időkeretben dolgozunk. Egy napra egyféle tevékenységet szervezünk a mesén kívül.

Tevékenységeink tervezésénél a heti (5 napos) időkeretet alkalmazzuk az évszakok témakör köré csoportosítva. Ezek adják meg a nevelési folyamat ritmusait.

Kiemelt szerepet szánunk a gondozásnak, hiszen az óvónő a gondozás során is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését. Munkánkat nem sürgetve, pozitív példaadással, a dajkákkal összehangolva végezzük.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyerekekkel történő foglalkozások mindegyikét csak óvodapedagógus irányítja.

A fejlődés nyomon követésének dokumentumait a csoportnapló melléklete tartalmazza.

A további fejlődéshez szükséges fejlesztés érdekében konkrét feladatokat gyermekekre lebontva szintén a csoportnaplóban dokumentáljuk.

1. Napirend

Időtartam	Tevékenység
5.30-10.30	Játék a csoportszobában <ul style="list-style-type: none">- játékba ágyazott tevékenységek: rajzolás, mintázás, kézimunka, vers, mese, ének, zene énekes játék, tánc, a külső világ tevékeny megismerése- tízórai (folyamatosan vagy csoportosan)- testápolás- mozgás
10.30-12.00	Játék a szabadban <ul style="list-style-type: none">- játékba ágyazott tevékenységek: mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, énekes játékok, tánc, kézimunka- esetenként séta
12.00-13.00	Ebéd közösen Testápolás, gondozási feladatok
13.00-15.00	Pihenés, alvás mesével, altatódallal, folyamatos ébredés

15.00-16.30	Testápolási tevékenységek Uzsonna Játék a csoportszobában, jó idő esetén játék az udvaron
-------------	---

2. Hetirend

Délelőtti játékba integrált tanulás:

- vers, mese, dramatikus játék heti 5 alkalom
- rajzolás, mintázás, kézimunka heti 1 alkalom
- ének, énekes játékok, tánc heti 1 alkalom
- testnevelés heti 1 alkalom
- a külső világ tevékeny megismerése heti 1 alkalom.

Udvari játékba integrált tanulás:

- énekes játékok
- külső világ tevékeny megismerése alkalmasszerűen a tervezett témához kapcsolódva

3. Az óvodánk hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Mikulás

Versekkel, dalokkal készülünk. A csoportok fejlettségükhöz mértén díszítik a termeiket. Dekorálásnál a gyermekmunkákat helyezük előtérbe. A Mikulás nem jön be az óvodába. Az ablakon át látjuk elhaladni, ahogy a kitisztított cipőkbe helyezi ajándékait.

Karácsony

A karácsonyt megelőző adventi időszakot kitölti a karácsonyvárás, készülődés. Versekkel, dalokkal, karácsonyhoz fűződő történetekkel ismertetjük meg az óvodásokat. Ajándékot készítenek szüleiknek, díszítik a termeket, süteményt sütnek. A karácsonyi készülődésben a szülők is tevékenyen részt vesznek. Nyílt napot szervezünk az advent időszakában, ahol a

gyerekekkel együtt barkácsolhatnak, énekelgethetnek, verselhetnek. Karácsonyfát nem állítunk az óvodában. Az igazi ünnep december 24-én otthon a család körében zajlik, mi a lelki ráhangolódást segítjük elő.

Farsang

A farsang időszakában egy délelőtt farsangi mulatságot szervezünk a gyerekeknek. Közösén készített, illetve otthonról hozott jelmezekbe öltöztetjük a gyerekeket. A táncos, zenés, bolondozós délelőttöt az óvodában közösén tartjuk a három csoportnak.

Húsvét

A húsvéti ünnepekre locsolóverssel, dekorációval készülünk. A fiúk kölnit hozhatnak, meglocsolhatják a lányokat, akik saját készítésű különféle technikákkal festett tojásokkal jutalmazzák őket.

Anyák napja

Ünnepélyes keretek között közös anyák napi köszöntést tartunk a szülők igényének megfelelően.

Gyermeknap

Vetélkedőkkel, játékokkal tarkított vidám délutánt tartunk a három csoportnak közösén, ahová a szülőket és testvéreket is vendégül hívjuk.

Születésnap

A gyermekek születésnapját mindhárom csoportban ünnepélyes keretek között ünnepeljük meg. Minden csoport saját hagyományai alapján teszi különlegessé ezt a napot a gyerekek számára.

Kirándulások

Nagycsoportosainkat többször visszük egész délelőttös kirándulásokra a mosonmagyaróvári nevezetességek, látnivalók megtekintésére, a helyi üzemekbe, gazdaságokba stb. Lehetőség szerint minden tavasszal az egész óvoda közös kirándulásra megy, amit leginkább a természetben igyekszünk megszervezni.

VIII. A program tevékenységformái

1. A játék

A játék az óvodáskorú gyermekek legfontosabb, legalapvetőbb tevékenysége, belülről indított és vezérelt. A játék a leghatékonyabb eszköz a neveléshez, a személyiség fejlesztéséhez, ezért a napirendben is kiemelt helye van. Az óvodás a játékon keresztül kipróbálja önmagát, tapasztalatokat, benyomásokat szerez. A játék a valóságot tükrözi, valóságyszerű de nem valóságos. Örömszínezete van, önmagáért való, feszültségcsökkenés kíséri. Negatív élményeit, szorongásait levezetheti, vágyait kiélheti benne a kisgyermek. Pozitív érzelmek kísérik. Minden lehetséges, nincsenek valóságos tér, időkorlátok. Önkéntes és szabad tevékenység, a folyamatáért végzik, nem a végeredmény a fontos. A játékon keresztül tanul legtöbbet a gyermek.

A játék célja:

- a gyermekek szabad képzettségének elősegítése, mely által tapasztalatait, vágyait, ötleteit többször átélheti, kibontakoztathatja.
- Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenység váljék belőle, mely tanulási lehetőség is a gyermek számára.

Az óvónő feladata a játék során:

- a feltétele biztosítása (hely, idő, légkör, eszközök, tapasztalatok, élmények)
- a szerzett benyomások feldolgozásának segítése
- a játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása
- egyéni sajátosságok figyelembe vétele
- beszédképesség fejlesztése
- a játék segítése szükség és igény szerinti együttjátszással
- támogató, serkentő, ösztönző magatartással, nem direkt reakciókkal éri el az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását.

Játékokra mindennap a lehető leghosszabb, legzavartalanabb időt szánjuk. A gyermeki fantázia csak kellemes légkörben tud kibontakozni. Eldöntheti a gyerek, hogy kivel, mit, milyen helyen, mennyi ideig, milyen eszközzel játszik. A játék során a tárgyakkal való manipulálás során tapasztalatokat szerez arról, hogy mi mire való. A jó játékszer egyszerű, izléses, praktikus, több dologra is felhasználható. Ezeket a játékszereket helyezzük előtérbe a csoportszobában és az

udvaron egyaránt. Míg a 3-4 évesek gyakorlójátékához sok eszköz kell, az 5-6-7 éveseknek elsősorban a szerepjátékokhoz és szabályjátékokhoz szükséges eszközöket kell biztosítani. Állandó és variálható helyeket biztosítunk a különböző ötletek megvalósításához. A mozgatható bútorokat a gyermekek játékötleiknek megfelelően egy-egy témához szabadon átrendezhetik. Bábozáshoz, meséléshez, dramatizáláshoz meseszőnyeget, mesepárnákat helyeztünk el a csoportszobában. Az élményszerző séták alkalmával gyűjtött kincseket egy polcon gyűjtögetjük. A rajzoláshoz, gyurmázáshoz, barkácsoláshoz szükséges kellékek szintén egy – a gyermekek által jól látható és elérhető - polcon vannak elhelyezve.

A gyermek első játszótársa a felnőtt. A felnőttet utánozza le játékában, aki mintát nyújt számára. Kezdetben egyedül, egymás mellett játszanak a gyerekek, esetleg összeverődnek, majd 5-6-7 éves korra csoportok alakulnak ki, szerepeket vállalnak. Már hosszabb időre van szükségük, előfordul, hogy több napon keresztül játszanak egy játéktémát. Ilyenkor a mi dolgunk a játék követése, szemlélődés, esetleg ötletadás a továbbfejlesztéshez. Kicsiknél kezdeményező, modellnyújtó szerepünk is jelentős. A gyerekeknek örömet szerez, ha mi is bekapcsolódunk a játékukba. Óvodánk óvónői szeretnek játszani, nem irányítói, hanem résztvevői a játéknak.

A 3 éves körüli gyermeknél a gyakorlójáték a legjellemzőbb. Fokozatosan jutnak el a bonyolultabb szerepjátékhoz, barkácsoláshoz, dramatizáláshoz, építő, konstruáló, majd végül a szabályjátékokhoz. A játékfajták keverednek a játékaikban, tiszta játékfajták nem fordulnak elő. Lehetőséget adunk a szabályok létrehozására, segítjük kreativitásuk kibontakozását. A játék során fejlődik kommunikációs képességük, szabálytudatuk, együttes cselekvő képességük, konfliktustűrő képességük, valamint az alapvető viselkedési szabályokat is elsajátítják. A játék jó lehetőség a beszéd fejlesztésére is. Párbeszédkezdeményezésével, szókapcsolatok elsajátításának, a hozzáfűződő gesztus, mimika, hangerő, hangsúly intonálásával fejleszthetjük a beszédüket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a szerepjáték a legjellemzőbb játékfajta,
- bonyolult építményeket hoznak létre
- szeretik a szabályjátékot, betartják a normákat
- több mesét dramatizálnak, báboznak
- több napig egyféle játéktémát képesek együtt játszani

- a viselkedési normák beépülnek személyiségükbe
- kifejezőkészségük gazdag, kulturált és beszédük érthető.

2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodáskorú gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Az óvadás gyermek értelmi képességei: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Azonban mi is szervezünk tanulási lehetőségeket: általunk irányított megfigyelést, tapasztalatszerzést, ami a gyermekek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában a gyermekek óvónőjükre tekintenek követendő példaként, bár később a társak hatása is felerősödik. Az általunk kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. A játékba integrált tanulás azt jelenti számunkra, hogy a kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak mikro csoportos formában. Közben nincs játékelrakás. Ha befejezik tevékenységüket a gyermekek, akár vissza is térhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. Kivételt képez a heti egy, óvónő által szervezett testnevelés foglalkozás. A játékos tanulás mellett nagycsoportban alkalmanként rendszerező, szervezett tanulást is tervezhetünk.

A tevékenység célja:

- a gyermeki képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődése és az ismeretszerzés elősegítése.

A tevékenység feladata:

- a gyermeke kíváncsiságára és az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolatokra alapuló motiválása
- a szellemi aktivitásra ösztönző problémaszituációk teremtése
- konkrét tapasztalatokra épülő önállóság fejlesztése
- szemléletesség érvényesítése.

A tanulási módszerek megválasztását befolyásolja a gyermeke életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága. Az eljárásokat változatosan, az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Gyakran jelenik meg a tevékenységekben a játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés. Hasznos módszer az élmények elmondása is, az otthoni és óvodai megbízások adása, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés.

A tanulást támogató környezet megteremtése során, mely megjelenik az óvoda minden területén, csoportszobában, mosdóban, tornateremben, udvaron, stb. építünk a gyermekek már meglévő előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, a kreativitáshoz megfelelő tapasztalat biztosítása, melyben az óvodás gyermekek kompetenciái fejleszthetők. Mindezt érzelmek közvetítésével, motiválással, az együttlétekben való interaktivitással valósítjuk meg. Ebben a közegben a gyermekek szívesen beszélnek, meghallgatják egymás ötleteit és észrevételeit, fejlődnek erkölcsi értékeik.

Mi, óvónők folyamatosan törekszünk módszertani kultúránk kiművelésére. A gyermekek számára nagyon fontos a sok buzdítás, dicséret, pozitív megerősítés, mert ekkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni. Törekszünk arra, hogy mindegyik gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. A gyermekek konkrét, jó cselekedeteit, tetteit emeljük ki. Az értékelés differenciált, árnyalt. A jutalmazás sokféle módszerrel történhet: simítás, pillantás, testközelség, gesztus, mimika, szóbeli közlés, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt. A tárgyi jutalmazást viszont kerüljük az óvodában (képek, pontok osztogatása...). A büntetést teljes mértékben kerüljük a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. A tanulási szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

2.1. Verselés, mesélés

A tevékenység célja:

- A gyermekek érzelmi-, értelmi- és erkölcsi fejlődését és fejlesztését segítjük. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.
- Visszaigazolja szorongásait, feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot megelevenítő, szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképükkel.

átváltozásokkal, csodákkal teli meseélményekkel és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével a külvilág megismerésére törekszünk.

A tevékenység feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- a 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

Az óvodába belépő 3 éves gyermek szorongásának oldására, érzelmi biztonságának megteremtésére egyaránt fontos eszközeink a mondókák, dúdolók, versek. a hintáztatók, tapsoltatók, lovagoltatók, altatók olyan személyes kapcsolatot eredményeznek, melyet más módszerekkel nehezen tudnánk megvalósítani. Amikor ölbe veszünk egy gyereket, simogatjuk, csiklandozzuk, döcögtetjük, szoros testi kapcsolatot alakítunk ki vele. A szemébe nézéssel, a mondókák, dúdolók monotonájával azt az érzést sugározzuk, hogy most ő a legfontosabb, csak rá figyelünk egy picit pótoljuk a hiányzó édesanyát. A többször hallott mondókák felismerése örömet, új élményt nyújt a gyerekeknek. A népi mondókák közül válogatunk elsősorban, melyek az anyanyelvi neveléshez nagymértékben hozzájárulnak igényes, szép nyelvezetükkel.

Mesehallgatás közben személyes kapcsolatunk olyan szoros a gyermekekkel, melyben érzelmileg biztonságban érzi magát. A mese óvodai nevelésünk olyan fontos eszköze, mellyel mindennap élnünk kell. A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Mesehallgatáskor meghitt hangulatot teremtünk, mesepárnákkal, néha gyertyagyújtással. Mese közben megköveteljük a csendet, megtanítjuk a gyermekeket arra, hogy ne szóljanak, kérdezzenek bele a mesébe, a végén válaszolunk kérdéseikre. Nem mesélünk mindennap más mesét, egy héten legfeljebb két új mesét választunk. A mesék közül elsősorban a magyar népmeséket meséljük leggyakrabban. Ezek nyelvezete szolgálja leginkább a gyermekek anyanyelvi fejlődését, érzelem világát, erkölcsi fejlesztését. Az óvodás gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodóan emellett a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt teret adunk. Arra törekszünk, hogy a mesehallgatás mindennap ünnepélyes szertartás legyen, igényeljék a mesemondást, legyen kedvenc meséjük, mesehősük. A mesét bábozással időnként ünnepélyesebbé, élményszerűbbé tesszük. A mesék feldolgozásának egyik módszereként rendszeresen

megjelenik a dramatizálás is, mely segíti a gyermekek önkifejezését, a mese mélyebb tartalmának megértését, az események feldolgozását egyaránt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat
- várják, igénylik a mesehallgatást
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is
- megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni
- folyamatosan, összefüggő mondatokban fejezik ki magukat
- udvariassági kifejezéseket használnak
- beszédük tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra gondolataik érthető kifejezését
- minden magán- és mássalhangzót tisztán ejtenek.

2.2. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás korú gyermek kíváncsi, érdeklődő, aktív, fogékony a körülötte zajló dolgokra. Saját játékán, cselekvésein keresztül tapasztalatokat szerez környezetéről. Megismeri szülőföldjét, embereket, állatokat, növényeket, néphagyományokat... stb. Megtanulja értékelni, szeretni és védeni őket. Az élmények hatására a környezetből matematikai tapasztalatokhoz is jut. Eközben fejlődik gondolkodása, szókinccse, beszéde, ítélőképessége, esztétikai érzéke, tér-, sík- és mennyiségszemlélete. Az óvodában biztosítjuk a környezet tevékeny megismerését, hogy spontán vagy szervezett módon tapasztalatokhoz, ismeretekhez jusson a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakításához és azokat tevékenységeiben is alkalmazza.

A tevékenység célja:

- eligazodjon, tájékozódjon a gyermek az őt körülvevő világban
- ismerje meg, fedezze fel a szűk, közvetlen és a tágabb környezetét

- pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természeti, emberi, tárgyi értékekhez
- ismeretekhez jusson a környezet mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli jellemzőiről

A tevékenység feladata:

- a 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- kommunikáció, szókincsfejlesztés közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlődését segítse elő a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- tevékenységek, kísérletek, személyes példamutatás eszközével fejlesztjük környezettudatos gondolkodásukat, megismertetjük az „ökológiai lábnyom” gondolatsorral.

A gyermekekkel meg kell láttatni a környezetükben lévő esztétikumot (hangokat, illatokat, formákat, színeket, ritmust). Kezdetben a közvetlen környezet megismertetése a célunk, majd fokozatosan kitágul a világ és 5-6-7 éves korban megismerkednek a tágabb környezettel is. Ismerkedünk az évszakokkal, jellegzetes jegyeikkel, szépségükkel, színeikkel, az időjárással, növényeikkel. Terméseket, tollakat, kavicsokat, leveleket gyűjtünk. A gyűjtött dolgokat hasznosítjuk. Időjárás- és évszaktáblán követjük a változásokat. Összefüggéseket keresünk az évszak, időjárás és a hozzá kapcsolódó munkák, öltözködés stb. között. Nemes- és vadvirágokat ismerünk meg. rügyeztetünk, csíráztatunk, hajtatunk.

Beszélgetünk a családról. A gyermekek bemutatják családjukat. Megismerjük a felnőttek munkáját, munkahelyeket látogatunk. A közelben lakóknál megnézzük ki hol lakik. Ismerkedünk a falunkkal, az óvoda utcájával, környezetével, bolttal, postával, orvosi rendelővel, vasútállomással, iskolával..stb.

Beszélgetünk az állatokról, megismerjük és megkülönböztetjük a vadon élő és a házi állatokat. A vadállatokról állatkerti élményhez is jutnak a gyerekek. Ezen kívül képeket és könyveket nézegetünk. Háziállatokkal a közvetlen környezetükben, élőhelyükön ismerkedünk a sétánk alkalmával. beszélgetünk életmódjukról, jellemzőikről. Az óvoda környezetében élő madarakkal, bogarakkal is megismerkedünk. Az élmények, tapasztalatok segítenek az információk rögzülésében.

Gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait. Személy- és teherszállító járműveket figyelünk meg. Ismereteket gyűjtünk a vízi-, légi-, szárazföldi közlekedésről, közlekedési eszközökről. 5-6-7 éves korban sa színárnyalatokat is megfigyeljük. fontos megláttatnunk a környezetet szennyező tevékenységeket, ezzel kapcsolatban kísérleteket végzünk. Megszervezzük az állatok napját (október 4.), a víz világnapját (március 20.), valamint a Föld napját (április 22.).

A közvetlen tapasztalatszerzés és a mikro csoportos forma lehetőséget ad személyes beszélgetésekre az óvónő és a gyermekek között. A gyermekek szókincse, kifejezőkészsége is jobban fejlődhet ezáltal. Megtanulják a helyes viselkedési normákat a gyakorlatban (köszönés, megszólítás, kérés...). A gyermekek közti kommunikáció is jobbá válik. A gyermekeknek lehetőséget adunk, hogy kifejezzék magukat.

Az ismeretszerzés mikro csoportos formában történik, közvetlen élmény- és tapasztalatszerzés során. Hetente egy témakörrel ismerkedünk, melynek tárgya természeti, emberi vagy tárgyi környezetünk megfigyelése. Egész héten, bármely napon előfordulhat, hogy a témáról beszélgetünk. többször, több szempontból is megvizsgálunk egy dolgot. Meghallgatjuk a hozzá fűződő élményeket, rendszerezzük az ismereteket. Az ismeretek rendszerezésénél szervezett tanulási formát is alkalmazhatunk, ha a téma megkívánja. Az évszakok változásával újra és újra elsétálunk egy-egy útvonalon és megnézzük a végbemenő változásokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- születési helyüket, idejüket ismerik
- tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét
- különbséget tesznek az évszakok között
- háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat ismernek
- ismerik a környezetükben lévő intézményeket
- ismerik a környezetükben élő növényeket
- jobbra-balra irányokat megkülönböztetik
- értik a helyeket kifejező névutókat (alatt, között...)
- az elemi közlekedési szabályokat betartják
- ismerik a közlekedési eszközöket
- 10-ig tudnak számlálni, összehasonlítanak mennyiséget, nagyságot, formát
- érthetően fejezik ki magukat.

2.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A tevékenység célja:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése
- zenét értő és szerető egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés
- a közös éneklés, játék örömeinek megéreztetése
- népi kultúránk alapjainak megismertetése
- zenei élményekkel a zenei anyanyelv megalapozása.

A tevékenység feladata:

- a felhasznált zenei anyagok igényes, tiszta forrásból származó, életkornak és az adott csoport képesség szintjének megfelelő válogatása
- 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítás.

Óvodánkban nagy figyelmet fordítunk arra, hogy zenei nevelésünk szerves részévé váljanak a tiszta forrásból válogatott mondókák, dalok, népi gyermekjátékok. A kisgyermeket a zene aktív mozgásra serkenti. A dalos játékok, népi játékok érzékszervi funkciót töltenek be, nagy az értelmi fejlesztő erejük. Nagy szerepet kap a felnőttek, társak utánzása, a játék, amely feszültség-levezető és örömforrás is egyben. A zenei élmények befogadásához személyes kapcsolatra van szüksége a gyermekeknek. A felnőttel és társakkal együtt átélt mozgás érzelmi hajtóerőt jelent.

A kisebbeknek ölbeli játékot, rövid mondókákat, egyszerű körjátékokat válogatunk össze. A nagyobbaknak bővítjük az anyagot kiolvasókkal, névcúfolókkal, szerepváltó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, leánykérő népi játékokkal. A legnagyobbak játékaiból nem hiányoznak a hidas játékok, vonulós, bújós játékok, valamint a különböző játékfűzések. A zenehallgatáshoz érzelmi hatású dalokat próbálunk kiválasztani. törekszünk arra, hogy zenei anyagunkban jelenjen meg a magyar népzene és mellette a rokon- és más népek dalai, altatódalok és a klasszikus műzene is.

A 3-4 éves gyermeke megismerkednek a korosztályuknak megfelelő rövid mondókákkal, ölbeli játékokkal, egyszerű körjátékokkal tiszta kvint hangterjedelemben. Megérik a közös játék örömeit. Zenei készségeket szereznek játék közben. Amikor énekelnek különböző

mozdulatokkal kísérve érzik meg az egyenletes lüktetést. Megtanulnak halkabban, hangosabban beszélni, mondókázni, énekelni. Felhívjuk a figyelmüket a környezet hangjaira. Felkeltjük érdeklődésüket a zenehallgatás iránt.

A 4-5 évesek a népi játékok közül az egyszerű körjátékok mellett már szerepváltó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, leánykérő játékokat is játszanak. Gyakran énekelnek önállóan is. Kisebb csoportokban már tudnak énekelni halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben is. Élvezik az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a dalok és mondókák ritmusát. Megismerkednek a kérdés-felelet játékokkal.

Az 5-6-7 évesek életkori sajátosságai lehetővé teszik a bonyolultabb népi játékok, játékfűzések tervezését is. Bonyolultabb párcserélő, fogyó-gyarapodó játékok mellett hidas játékokat, különféle vonulós, bújós játékokat is játszunk. Fontos helyet kap a ritmus, a szöveg és a dallam kapcsolata, érzékelése testmozgásokkal. Megismerkednek a népzenevel, a népi hangszerekkel. Egyéni énekléssel a tiszta éneklésre szoktatjuk a gyerekeket. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a ritmust, ezeket együtt is tudják hangoztatni. A gyermekek játék közben, spontán kezdeményezésekre építve, kötetlen vagy kötött keretek között, egyéni érdeklődés alapján szereznek zenei élményeket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen énekelnek közösen és önállóan is, élvezettel játszanak különböző dalos játékokat és népi gyermekjátékokat
- érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra
- tudnak improvizálni ritmust, mozgást, dallamot
- ismernek néhány tánc lépést.

2.4. Mozgás

A gyermek nem születik ügyetlennek. A mozgáshiány teszi azzá. Ennek elkerülése végett igyekszik óvodánk gondoskodni a gyermekek mozgásfejlődéséhez szükséges ingergazdag környezetről, szeretetteljes, bátorító légkörről, fokozva ezzel a mozgásbiztonságukat.

A tevékenység célja:

- a gyermekek természetes harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában
- a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

A tevékenység feladatai:

- a 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő feladatok, játékok összeállítása
- a különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében
- minden gyermek számára a lehetőség biztosítása arra, hogy az óvodai nevelés minden napján spontán vagy szervezett formában az egyéni mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség figyelembevételével mozoghasson a teremben, és/vagy a szabad levegőn, ezzel is erősítve az egészséges életmód igényét.

A mozgás során sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítjük elő a gyermekek tanulási képességeinek, kompetenciáinak kialakulását, fejlődését. Az óvodapedagógusok által szervezett irányított mozgástevékenységek, és a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

Mivel a nagymozgások fejlesztésének legideálisabb szakasza a 3-4 éves kor (szenzitív periódus), így a kiscsoportosoknál az ezt szolgáló feladatok kapnak hangsúlyt. A 4-7 éveseknél ezek a mozgások finomodnak le, egyre nagyobb szerepet kapnak a finommotorikus mozgások. erre a korra várható el az idegpályák kiépülése révén a finommozgás vezérlésének képessége. A speciális funkciók fejlesztése azért fontos számunkra, hogy a még be nem érett gyerekek a több gyakorlási lehetőség során beérhessék társaikat.

A verbális fejlesztés szintén kitüntetett szerepet kap minden korcsoportban. Valamennyi új szó, kifejezés a gyermekek szókincsét bővíti. Az irányok és a testrészek neveit mozgással

egybekötve próbáljuk rögzíteni. Az utasítások megfogalmazásánál szem előtt tartjuk a korcsoportonkénti eltéréseket. Elsődleges célunk a testséma kialakítása, a testrészek neveinek megismerése, a mozgásformák hétköznapi megnevezése, a téri fogalmak megértése, lemozgása. A lateritás kialakulását segítjük elő a jelölő gumiszalaggal, amit a gyerekek a jobb csuklón viselnek. Nagy csoportos korokra fokozatosan térünk át a jobb és bal megnevezésre, valamennyi páros testrész beazonosítására. Gyakran a tér tárgyait is segítségül hívjuk (pl. lépés az ablak felé, balra). Bemutatáskor egyszerre van jelen a látható minta a hallható utasítással. Egyszerre történő bemutatás és gyermeki próbálkozás esetén, az összehasonlítás és a javítás is egyszerre történhet. A csoport számára nagyon fontos a pozitív megerősítés, dicséret. A mozgássorok összekapcsolásánál fontos a kellő rávezető szabad mozgás, a részmozdulatok szabad gyakorlása. A mozgást fokról- fokra építjük fel, kellő számú gyakorlásnál a gyermekeknél kifornak maguktól a helyes mozdulatok a fizika törvényei szerint. Alkalmanként a gyermekek kérései is teljesülnek. Építünk a kreatív megnyilvánulásaikra. Lehetőséget kapnak ők is új gyakorlatok, mozdulatok, játékok kitalálására.

A foglalkozások során fokozatosan tanulják meg a gyermekek, hogyan mozogjanak egymáshoz alkalmazkodva. Először a menetirányban történő futást tanítjuk meg valami körül. Később nehezedik a feladat a sík akadályok, vonalak kikerülésével. Fontos feladat a futás közben történő hirtelen irányváltások begyakorlása, a futás lendületének lefékezése, majd a megállás technikájának rögzítése. A nagycsoportosoknál már tökéletesen funkcionál a hirtelen irányváltás technikája. A fogójátékokban nagyszerűen cseleznek, egymás után több irányváltásra is képesek. A térirányok egyértelmű begyakorlásához fontos az azonos irányok tartása. Arra törekszünk mindig, hogy az egyes szituációkban a tér irányai közösek, az irányoknak egy értelmezhetőségük legyen. A gyermekek saját testén egyértelműen ki kell alakítanunk a jobb és baloldaliságot. A gyermekeknek azonos irányba kell állniuk (óvónő felé fordulás), így másolhatják egymást és az óvónő is tükörképet tud adni. A kicsiknek mindig szükségük van egy igazodási pontra, ez akár lehet kezdetben egy megszokott irány felé fordulás, ha bizonyos feladatcsoportokat végeztetünk velük (pl. gimnasztikában felállás az ablak felé, főgyakorlatok a bejárat felé). Ilyenkor könnyebben letisztulnak a testzónahatárok. A gimnasztikai feladatokkal az izmokat előkészítjük és bemelegítjük. Ezenkívül a gyerekek megtanulják az izmok egyre izoláltabb mozgását (csak a kar, a láb... külön működtetése). Időnként zenével színesítjük a foglalkozást. gondosan megválogatjuk hozzá a zenei anyagot és a kellő hangerőt. A foglalkozások fő részében végzik a gyerekek a teljes mozgássor begyakorlását. Nagy figyelmet kell fordítanunk a főgyakorlatok megszervezésére,

lebonyolításának mikéntjére. A folyamatos gyakorlás lehetőségét biztosítanunk kell, de ehhez elegendő gyakorlóeszköz és hely is szükséges. A foglalkozásokon begyakorolt mozgásformák játékokban állnak össze teljes mozgássorrá. Ilyenkor már egy lazább, kötetlenebb formában kínálunk gyakorlási lehetőséget a gyerekeknek. Korosztályonként szaporodnak a szabályok és megkötések, melyeknek a gyerekek boldogan tesznek eleget. Az alaptechnikák ismeretében a játékokat korcsoportonkénti fokozatokban időnként saját, vagy gyerekek által kitalált szabályokkal is alkalmazzuk. Az új játékokat a mindennapos testneveléseken mutatjuk be. Ekkor van lehetőség a szabályok megértésére, kipróbálására. A szabályokat esetleg változtatjuk a csoport fejlettségének megfelelően. A foglalkozások mozgásanyaga valamilyen formában összefügg a fő gyakorlatokéval, így az előző napokban gyakorolt új játékkal előkészítjük a mozdulatokat. Mindezen mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A mindennapok során törekszünk arra, hogy a mozgásos játékok széleskörű alkalmazása a szabadlevegő maximális kihasználásával történjen. Lehetőség szerint mindennap a szabadban mozgunk. A gyerekeknek heti egy alkalommal a szomszédos sportcsarnokban tartjuk a testnevelés foglalkozást. A csoportszobában is minél nagyobb szabad területet próbálunk biztosítani a gyerekeknek a szabad, mozgásos tevékenységekhez. Az udvari játékok között fontos eszköz a roller, a gólyalábak, a labdák, füleslabdák, karikák ugrókötelek. De megtalálhatóak a különböző mászóakák, hinták is, amelyek mind a gyermekek mozgásának harmonizálását, koordináltságát, az egyéni képességeknek megfelelő fejlődését segítik elő. A játékokban tökéletesedik a már megtanult mozgások sokasága. A mozgásos játékokban a gyermekek ötletgazdagságát, kitartását tudjuk megfigyelni. Fáradhatatlanul képesek a számukra sikerélményt nyújtó mozgásokat ismételni és újabb módzatokban kipróbálni. Az óvodás gyermekek számára a kipróbált, megtalált, utánzott mozgások, mozdulatok más-más formában való variálása a legjobb játékok egyike.

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta, kirándulás során biztosítjuk. A szervezett, irányított mozgásokat, mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel. Az utánzáson alapuló, zenére történő mozgás anyagát gimnasztikai elemekből építjük fel. A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségeinek kielégítését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult
- ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni
- betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor
- tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
- szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni
- tudnak helyben labdát vezetni.

2.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A játék és a rajz egyaránt élményfeldolgozás, de van közöttük feszültségbeli szintkülönbség. A mozgásban, játékokban nem kiélt feszültségeit a gyermek tovább hordozza magában, míg a rajzban nyilvánosságra jön. Valójában itt vezeti le a gyermek a feszültségeit. Az ábrázolás játékos tevékenység, de nem játék. Az élménynek egy másik szinten való feldolgozása. A gyermek világának egy része a rajza. A fentiek ismeretében, valamint a mese, a játék kapcsolatát figyelembe véve a rajzolással, mintázással természetesnek vesszük, hogy elősegítsük a gyermeki ábrázolás fejlődését.

A tevékenység célja:

- a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése
- a gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A tevékenység feladatai:

- a gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- a 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek, melyekből nem hiányozhat a praktikum, a célszerűség és az esztétikum sem. A nyugodt

tevékenységekhez olyan helyet jelölünk ki, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Olyan légkör kialakítására törekszünk, ahol a gyermekek nyugodtan munkálkodhatnak, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják. A gyermekek általában addig alkothatnak, ameddig kedvük tartja. Az eszközök biztonságos kezelését egyenként tanítjuk meg a gyermekeknek (pl. ollóhasználat...). A rajzoláshoz, festéshez, mintázás-anyagformáláshoz, origamihoz, építéshez és műalkotásokkal való ismerkedéshez először végiggondoljuk a feltételeket, s meg is teremtjük ezeket a mindennapi szabad játékban is.

Az óvodába kerülő 3-4 éveseknek lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Már ekkor elkezdődik az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Gyönyörködnek a saját alkotásokban. Jelen van a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés. A képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit megtervezzük, de nem tervezhető a téma a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában. A képalakítás történhet festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba karcollással. Elősegítjük a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. A gyermekek tetszés szerint részt vesznek a plasztikai alakításban. Megismerik, hogy az anyagok alakíthatóak nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, sodorva stb. Minden nap biztosítjuk a gyurmázás lehetőségét. Építés során ismerkednek a különböző tárgyak formáival, alakzataival. A gyermekek tudnak beszélni az alkotásukról, örülnek a létrehozott produktumnak.

Később bővül az alkotó-alakító tevékenység. Itt már szándékos a képalakítás. a témák saját élményeikkel kapcsolatosak és ezekhez illeszkednek a megfelelő technikák. Embert ábrázolnak, saját elképzeléseik alapján megjelenítődnek a környezet, tárgyak, cselekmények. A gyermekek gyönyörködnek a gazdag formákban, a színárnyalatok sokaságában. Rajzaik egyre finomabban kidolgozottabbak. A plasztikai munkák során képesek lesznek a formák tagolására. Készíteni tudnak játékukhoz kellékeket, valamint ajándéktárgyakat. Változatosan használnak különböző anyagokat (pl. textil, bőrdarabok, gallyak, termések...). Építésnél variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Felhasználnak ehhez nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat. A gyermekek segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

A legnagyobbak alkotó- együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. A gyermekek egyre többször

alkotnak közös kompozíciót a képkialakítás során. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. kollázsok, plakettek, viaszkarok, márványozás... stb. A saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. Egyre eredetibb megoldásokat használnak, egyéni módon jelenítik meg a formákat, színeket. A gyermekek plasztikai munkájában is megjelenik a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet...stb. Az óvoda „legidősebbjeinek” egyre nagyobb igénye az ajándékkészítés szüleik részére, de gondolnak az óvoda legkisebbjeire és felnőttjeire is. Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Együtt gyűjtjük az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. A gyermekekkel közösen szépítjük, díszítjük az óvodát és annak közvetlen környezetét. Évente többször rendezünk kiállítást a gyermekek munkáiból. A műalkotások hangulat, formai, színbeli elrendezése ízlésformáló, szemet gyönyörködtető. A kis „alkotók” büszkék óvodájuk kiállítására, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Hetente egyszer szervezünk tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységet. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vesz részt a tevékenységben. Ilyen formában minden gyermek megalkothatja az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. Megjelenítik személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik vágyaik szorongásaik fantázia- és élményviláguk mutatkozik meg.

Megismertetjük a gyermekeket műalkotásokkal, nemzeti szimbólumokkal, felhívjuk figyelmüket az esztétikus tárgyi környezet szépségeire, melyek beépülnek személyiségükbe, gazdagítva azt. Ennek érdekében a nagycsoportos korú gyermekekkel minden évben ellátogatunk a múzeumba, illetve a tájházba. A nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódóan megismertetjük a gyerekeket a nemzet címerével és zászlójával, melyeket különböző technikákkal meg is elevenítenek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- képkialakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- a gyermekek alkotásában jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása
- örül alkotásának és a közösen készített kompozíciónak
- plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők

- rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne
- megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

3. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

- a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

A tevékenység feladatai:

- a különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása
- tudatos szervezés
- folyamatos, konkrét, reális, minden gyermekhez saját magához mérten kifejező értékeléssel veszünk részt a gyermeki munkában való együttműködésben.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik, kezdetben a mi segítségünkkel, később teljesen önállóan. Mintát adunk mindegyik munkafajtánál az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek minél többször éljék át a munka örömét, szépségét, nehézségét. Az értékelésünknek buzdítónak, megerősítőnek kell lennie, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzés iránt. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás. A kisebbek velünk együtt vesznek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében. Segítenek a növények locsolásában, a lehullott falevelek elszállításában. Alkalmoszerű munkákba is bevonjuk a gyermekeket, ami lehet esetleges, de szabályosan ismétlődő is (pl. játékok elrakása, tisztítása).

A nagyobb gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, ezt az önkiszolgáló tevékenység jól előkészíti. Alkalmoszerű, ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a

csoportszoba átrendezése, ajánlott heti egy alkalommal az úgynevezett „nagytakarítási nap” kijelölése, mosdók rendjének megőrzése. Lehetőséget adunk egyéni megbízások teljesítésére (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés, jeles napok előkészítése...). A gyermekek segítenek a szobanövények gondozásában, a virágos kert ápolásában, az udvar tisztántartásában. Közösén etetjük a madarakat, töltjük fel a madáretetőt. A legnagyobbak önállóan végzik a naposi munkát. Megterítik az asztalt, evőeszközöket helyeznek el rajta társaiknak és maguknak. Étkezés után letörlik az asztalt, felteszik a székeket. Az alkalomszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végzik nem alkalmazunk kényszerítő eljárásokat. Gyakran dicsérünk, hogy a gyerekek szívesen vegyenek részt a munkában. Környezetszépítő munkákat is végzünk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szeretnek közösen dolgozni
- önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
- szívesen közreműködnek a növények, állatok gondozásában
- szeretnek meglepetést készíteni egymásnak, szüleiknek, felnőtteknek.

IX. Az óvoda kapcsolattartási formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvodai kapcsolatok területei:

- közvetlen partnereink: szülők, fenntartó, iskola és bölcsőde
- közvetett partnereink: orvos, védőnő, művelődési ház, könyvtár, gyermekvédelmi szolgálat, nevelési tanácsadó és civil szervezetek (Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Kulturális Egyesület, Mosonszolnok Községért Közalapítvány, Gazdaklub).

Az óvodai nevelés a családi nevelést könnyítő, azt kiegészítő tevékenység. Nagy hangsúlyt helyezünk a szülőkkel, a családdal kialakított szoros együttműködésre, a jó viszonyra. A dolgozó kisgyermekes szülők csak abban az esetben hagyják szívesen gyermeküket az óvodában, ha látják, hogy jól érzi magát a játékos, mesés, bensőséges hangulatú közösségben. Ehhez szükség van arra, hogy a szülők megismerjék az óvodánkban folyó tevékenységeket,

ezen hatását gyermekük személyiségére. Már az óvodába lépés előtt – előzetes megbeszélés után – meglátogatjuk a családokat. biztatjuk őket, hogy észrevételeiket, kéréseiket bátran jelezzék. A család életébe nem avatkozunk bele. A gyermeki személyiségének intelligenciájának, szokásainak, viselkedésének alakulása elsősorban a családi minta szerint alakul. Mi segítjük, erősítjük, formáljuk azt, de a felelősséget nem vállalhatjuk át. Törekszünk rá, hogy az óvodai és a családi nevelés összhangban legyen, tiszteletben tartjuk a szülői elvárásokat. Az óvodába való beszoktatás, beilleszkedés fokozatos, folyamatos, anyás, a gyermek szükségleteit követi.

Évente kétszer szülői értekezletet tartunk, ahol aktuális, a csoport egészét érintő témákról beszélgetünk. A többi szülő előtt egyéni gondokról, észrevételekről nem beszélünk, erre a napi kapcsolattartáson túl az igény szerint tartandó fogadóóra ad lehetőséget. Bármilyen közölnivaló esetén célzott beszédhelyzetet teremtünk, tapintatosan informáljuk a szülőket az őket ill. gyermeküket érintő témákban. Az információ áramlását hirdetőtáblákon, hírlevelekkel, ötletláda beállításával, kérdőívek kitöltésével is biztosítjuk. A szülőket, nagyszülőket bevonjuk az óvoda életébe azáltal is, hogy munkadélutánokat, közös adventozást, nyílt napot, gyermeknapot esetleg kirándulást szervezünk. Májusban közös anyák napi ünnepséget szervezünk, nyár elején a nagycsoportosok évváróval búcsúznak az óvodától.

Nagycsoportosainkkal ellátogatunk az iskolába, ahol megismerkedhetnek a leendő tanítójukkal, bekukkanthatnak a tantermekbe, hogy szeptemberben már ismerősként lépjenek az intézménybe. Hozzánk is ellátogat a tanító néni, már az óvodában ismerkedik a gyerekekkel. A nagycsoportos szülői értekezletre is meghívjuk az elsős pedagógust, aki tájékoztatást ad a szülőknek az iskolakezdés kérdéseiről. Ez a kapcsolat a későbbiekben sem szakad meg. Továbbra is figyelemmel kísérjük a gyermekek tanulmányait, az első osztályban meglátogatjuk őket és a kis elsősök is visszajönnek egy közös játékra az óvodánkba.

A bölcsődével is szoros kapcsolatot ápolunk. Tavasz folyamán a leendő óvó néni meglátogatja a bölcsődéseket, majd ők is ellátogatnak az óvodába, hogy ismerkedjenek majdani óvodájukkal. Az óvó néni részt vesz a bölcsődei szülői értekezleten, hogy tájékoztassa a szülőket az óvodai átlépés tudnivalóiról.

Az óvodai élet folyamán folyamatos kapcsolatot tartunk a helyi Művelődési Házzal, mely teret ad a gyermekek munkáiból megrendezett kiállításoknak, anyák napi rendezvényünknek és színházi előadásainknak.

X. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések óvodánkban

Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedéseknek óvodánkban az a célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű (kiemelt figyelmet igénylő) gyermekek hátrányainak kompenzálására.

A tudatos óvodai pedagógiai munka a hátrányokat az óvodai nevelés során csökkenteni tudja. A hátrányos helyzetből származó lemaradások, szakszerű társadalmi helyzetre érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, megpróbálva a szülőket partnerré téve, velük együttműködve, sikeresen ellensúlyozhatók, s ebben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képességüknél fogva kiemelt szerepük, felelősségük van.

Általános feladataink:

- ismeretek közvetítése a szülők felé
- befogadó légkör biztosítása az intézményben
- a gyermekek egyéni fejlesztése
- humán erőforrás fejlesztése (óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelős)
- kapcsolatrendszer kiépítése (Gyermekjóléti Szolgálat, védőnők, logopédus, gyógypedagógus)

Konkrét feladataink:

- gyógypedagógiai ellátás megszervezése szükség szerint
- logopédiai ellátás megszervezése
- iskola érettségi vizsgálat során szűrés, a hátrányok felismerésére
- akadálymentesítés
- képességfejlesztő eszközök beszerzése
- segélyezési formák ismertetése

1. A gyermekek egyéni fejlesztése, értékelése

A gyermeke fejlettségének mérését egyéni fejlettségmérő lap alkalmazásával végezzük. Az óvodába lépő gyermekek szüleivel anamnézist veszünk fel, majd a kiscsoportban kétszer mérjük a gyermekek fejlettségét.

Középső és nagycsoportban évente kétszer, ősszel és tavasszal mérjük fel a gyerekeket. A mérés eredménye alapján készítjük el a gyermekek egyéni fejlesztésének ütemezését. Az egyéni fejlesztést játékidőben, játékosan a csoportszobában végezzük, a lehető legkevesebbet zavarva ezzel a gyermekek szabad játékát.

A fejlettségmérő lapokat a csoportnapló tartalmazza, annak mellékleteként. A szülőket évente kétszer fogadóóra keretében tájékoztatjuk a mérések eredményeiről, a fejlesztési javaslatokról.

A beszédfejlődésben elmaradt, vagy beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik az óvodán belül, a délelőtti órákban. A szakvéleménnyel rendelkező beszéd-, tanulási és magatartási veszélyeztetett gyermekekkel fejlesztő pedagógus foglalkozik az előírt óraszámban. Az óvodapedagógusok szorosan együttműködnek a fejlesztésben részt vevő szakemberekkel, iránymutatásukkal végzik csoportbéli munkájukat a tanulásban akadályozott gyermekek fejlesztése érdekében.

2. Gyermekvédelmi tevékenységek

Az óvodánkba járó gyermekek szociális helyzete jónak tekinthető. Ha hátrányos helyzetű család gyermekei érkeznek óvodánkba, a hátrányos helyzet megszüntetésére az alábbi feladatokat vállaljuk:

- a védőnő és a Gyermekvédelmi Szakszolgálat javaslatai alapján elősegítjük a gyermekek óvodába kerülését és járását, nevelési év elején ismertetjük a szülőkkel és kiírjuk a gyermekvédelmi felelős nevét, elérhetőségét
- biztosítjuk a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül
- az új óvodások befogadását elősegítjük, belépés előtt családlátogatást végzünk

- a hátrányos helyzetben lévő gyerekekhez szakember segítségét kérjük
- a tehetség gondozást és felzárkóztatást megszervezzük
- a gyermekek rendszeres óvodában járását figyelemmel kísérjük, szükség esetén hiányzásukat jelezzük
- javaslatainkkal támogatjuk a családok szociális helyzetét
- a szülőkkel szorosan együttműködünk a gyermekek fejlődése érdekében
- jó kapcsolatot ápolunk a helyi gyermekvédelmi szervekkel és személyekkel
- amennyiben egy-egy probléma óvodán belül nem kezelhető, jelzéssel fordulunk az alábbi intézményekhez (a probléma jellegétől függően): Gyermekjóléti Szolgálat, védőnő, gyermekorvos, Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A halmozottan hátrányos helyzetű és a hátrányos helyzetű gyermek a köznevelési törvény értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek az a gyermek, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultságát a jegyző megállapította. Ezen felül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek szülője önkéntes nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

Szociális hátrányokat előidéző tényezők: családi mikrokörnyezet (lakásviszonyok, munkanélküliség, társadalmi mobilitás hiánya, család magatartása, kulturális helyzet).

Az óvoda alapvető feladata, hogy ezeket a problémákat mielőbb feltárja. A családlátogatás erre megfelelő alkalom, emellett folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek családi körülményeiben bekövetkező változásokat.

A hátránnyal küzdő gyermekeket differenciált fejlesztéssel kiemelten segítjük, megteszünk mindent a hátrány mérséklésére. A szociális hátrányok enyhítését szabályzó tevékenységformák intézményünkben:

- a kedvezményezetttek részére kedvezményes, vagy ingyenes étkezést biztosítunk
- a szülőket felvilágosítjuk a lehetséges kedvezményekről, a szociális hátrányok mérséklésére szolgáló támogatási lehetőségekről
- családlátogatások keretében is segítjük a gyermekek szociális helyzetének feltárását, életvezetési tanácsokat adunk

- a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek enyhítését segítő tevékenységeket a gyermekvédelmi felelős koordinálja
- jó munkakapcsolatot építünk ki és tartunk fenn a védőnőkkel, a Gyermekjóléti Szolgálattal a problémák feltárására és eredményes megoldására
- egyéni képességfejlesztéssel biztosítjuk a felzárkózást.

4. Sajátos nevelésű gyermekek integrált nevelése

Óvodánk befogadó készsége új lehetőségeket nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek számára. Az eredményesség attól függ, hogy mennyire sikerül összekapcsolni és összehangolni a sajátos nevelési igényű gyermekeket befogadó, a lehetőség szerint ellátó intézményt, a fejlesztési lehetőségeinket a hozzáférhető speciális rehabilitációs, fejlesztő foglalkozásokkal.

Kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az, hogy a pedagógus nevelési segítséget tudjon nyújtani, nemcsak megfelelő kompetenciákkal kell rendelkeznie, hanem olyan elfogadó attitűddel kell bírnia, ami segíti a gyermekek fejlődését. A sajátos nevelési igényű gyermek inkluzív óvodai nevelésének sikere a másságot elfogadó környezet, a sérülés specifikus személyi, tárgyi feltételek megteremtésével szolgálja, elősegíti a harmonikus személyiség fejlődését.

Vállaljuk (amennyiben a személyi és tárgyi feltételek biztosítottak) azoknak a gyermeknek a nevelését, akik az idegrendszer organikus okra visszavezethető vagy organikus okra vissza nem vezethető biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak az észlelés, a kivitelezés- végrehajtás, valamint a szociális- emocionális területen.

A sajátos nevelési igényű tanulóakra vonatkozó törvények, rendelkezések:

- Köznevelési törvény 47§-a rendelkezik a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésével. Az óvoda pedagógiai programjának elkészítése az SNI-s gyermekekre vonatkozó irányelvek figyelembevételével történik.
- Az óvoda Alapító Okirata tartalmazza a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését.
- Teljes integráció: a fent felsorolt SNI-s gyermek minden tevékenységben részt vesz, együtt halad a többiekkel.

Fejlesztő-segítő pedagógiai környezet megteremtése az alábbiak szerint történik:

- személyi feltételek biztosítása

- rendelkezésre álló tárgyi feltételek biztosítása.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik, a szakvéleményben leírtak alapján, a fejlesztési tervet a szakember készíti el. A sajátos nevelési igényű gyermek beiskolázása szakértői vélemény alapján történik.

Óvodánkban alkalmazott módszerek:

- rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek. Cél: hátrányok csökkentése. a gyermek felkészítése a későbbi életévekre, a további integrációra. A gyakoriság, a módszer a szakember által konkretizálva az adott gyermekekre a munkatervben kerül meghatározásra.
- fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek. Cél: kognitív és szociális képességek fejlesztése, gyakorisága, módszere szakember bevonásával. Az SNI-s gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése.

Az SNI-s gyermekkel érkező dokumentumok:

- szülői dokumentumok (egészségügyi ellátás dokumentumai, szakvélemények)
- szakértői vélemények
- pszichológiai és pedagógiai státusz dokumentumai: szakértői vélemény.

Az SNI-s gyermekkel kapcsolatos tanügyi dokumentumok:

- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció egyéni fejlődési lap
- egyéni fejlődési napló
- értékelés a nevelési év végén
- jogszabályi előírások.

Szakmai dokumentumok:

- alapító okirat
- pedagógiai program

Az SNI-s gyermek integrálásának a pedagógiai folyamata intézményünkben:

- az eltérő kisgyermek szakértői vizsgálatát előkészítjük
- tájékoztatjuk a gyermek szüleit az őket megillető jogokról
- az SNI-s gyermek kontroll vizsgálatát figyelemmel kísérik

- a kisgyermek sérüléséhez igazodóan a szakértői véleményben előírt szakirányú gyógypedagógust, egyéb szakembert alkalmazunk
- előkészítjük a kisgyermek óvodai fejlesztési tervét
- megszervezzük a rehabilitációs foglalkozásokat.

XI. Programunk ellenőrzése és értékelése

A programunk céljainak megvalósulását a fejezetek végén „A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére” címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, elemezhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje.

A programunkhoz a következő szakmai dokumentumokat készítjük el:

1. A vezető pedagógiai, működési munkaterve

Tervezési időkerete: 1 év

Ez a dokumentum összekapcsolja a programot és az óvónők gyermekcsoportokra elkészített tervét.

2. A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési terve, a csoportnapló

Tervezési időkerete: 1 év, 1 hét

Ebben a dokumentumban rögzítjük a csoportra vonatkozó szokás- és szabályrendszereket, tevékenységi terveket és eseménytervet.

3. Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai

Tervezés időkerete: folyamatos

Ez a dokumentum tartalmazza a gyermekek anamnéziséit, az óvónők megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjének mért adatait és a fejlesztési elképzeléseket.

A program ellenőrzésében, értékelésében valamennyi óvónő részt vesz.

A program ellenőrzése, értékelése 3 fázisban történik:

- Programunk bevezetése előtt elemezzük az óvoda gyakorlatát, nevelő-fejlesztő munkáját.

- A program bevezetése közben folyamatosan ellenőrzünk, elemezzünk, értékelünk. az első nevelési év végén átfogó értékelést végzünk.
- A program ellenőrzését bevezetése után 3-4 évenként tervezzük, ahol értékeljük, hogy
 - a, tudunk-e azonosulni a program céljaival, tartalmával, stílusával
 - b, jól rangsoroltuk-e a tennivalókat
 - c, megfelelünk-e a hármas követelménynek: lassan, keveset, alaposan
 - d, tudunk-e várni, kivárni
 - e, elevenek-e érzelmeink és változatosan tudjuk-e kifejezni azokat
 - f, a határozott vezetést összhangba tudjuk-e hozni a rugalmassággal, folyamatossággal
 - g, van-e elég emberi és pedagógiai önbizalmunk.

Az óvoda vezetője a közös ügy képviselője, a feltételek megteremtője. Karolja fel az ötleteket és segítsen. Bizalomra építse kapcsolatát az óvónőkkel, szülőkkel, ezzel teremtse valódi eredményeket hozó demokratikus légkört.